

ПРОГРАМА НА ДЕЙНОСТИТЕ НА НАРОДНИТЕ ЧИТАЛИЩА В ОБЩИНА ВЕЛИКО ТЪРНОВО ЗА 2018Г.

Годишната програма за развитие на читалищната дейност в Община Велико Търново за 2018 година се създава в изпълнение на чл. 26а, ал. 1 и ал. 2 от Закона за народните читалища /наричан по-долу за краткост ЗНЧ/, въз основа на направените от читалищата в общината предложения за дейността им през 2018 година и е съобразена със стратегическите цели за развитие на община Велико Търново.

Годишната програма за развитие на читалищната дейност в общината цели планиране на дейността през 2018-та година на читалищата, представляващи традиционни самоуправляващи се български културно-просветни сдружения, поддържащи и развиващи културната идентичност на обществото на територията на общината и региона.

Програмата за развитие цели да затвърди мисията на народните читалища, като културно-просветни организации, обединили в себе си традиции и съвременност, както и възможността им да откликнат на актуалните културно-просветни потребности на гражданското общество.

На територията на община Велико Търново съдебно регистрирани съобразно изискванията на ЗНЧ са 39 читалища. Те са вписани и в Регистъра на народните читалища към Министерството на културата. Читалищата са самостоятелни юридически лица - традиционни самоуправляващи се български културно-просветни сдружения в населените места, които изпълняват задачи от държавната и общинската културна политика.

В изпълнение разпоредбите на ЗНЧ читалищата в община Велико Търново предоставиха своите планове за дейност през настоящата 2018 година, включващи прояви от местен, общински и национален характер.

Целите на народните читалища, визирани в ЗНЧ, са да задоволяват потребностите на гражданите, свързани със:

1. Развитие и обогатяване на културния живот, социалната и образователната дейност в населеното място, където функционират.
2. Съхраняване на обичаите и традициите на българския народ.
3. Разширяване на знанията на населението и приобщаването им към ценностите и постиженията на науката, изкуството и културата.
4. Поддържане и утвърждаване духа на националното самосъзнание.
5. Осигуряване на достъп до информация.
6. Засилване на партньорството с местното самоуправление в развитието на обществените и културни процеси.

За постигане на гореизброените цели читалищата извършват основни дейности, като:

1. Поддържане на библиотеки, читални, както и създаване и поддържане на електронни информационни мрежи.
2. Развиване и подпомагане на любителското художествено творчество, привличайки нови самодейци от различни възрастови групи.
3. Организиране на школи, кръжоци, курсове, клубове и организиране на празненства, концерти, чествания и младежки дейности;
4. Събиране и разпространяване на знания за родния край.
5. Създаване и съхраняване на музейни колекции съгласно Закона за културното наследство.
6. Предоставяне на компютърни и интернет услуги.

Дейностите са съобразени със заложените в закона цели, православния български календар и традиционно-битова обредност. Те са елемент от Календара на

културните събития на община Велико Търново, като читалищата са съорганизатори на част от тях.

I. Културен живот и приобщаване гражданите към достиженията на науката, изкуството и културата

1. Задача на читалищата е предоставяне на качествено библиотечно обслужване на населението, периодична инвентаризация и обновяване на книжния фонд на читалищните библиотеки, поддържане на създадените регистри съгласно изискванията на Закона за обществените библиотеки и Наредбата, представяне на нови книги и творци, организиране на творчески срещи, концерти, образователни лектории, юбилейни чествания, създаване на клубове, кръжоци, школи, сбирки и др.

Годишнини през 2018г. ще отбележат следните читалища:

- НЧ "Нива – 1898", с. Балван - 120г.
- НЧ "Развитие – 1918", с. Буковец - 100г.
- НЧ "Седми юли – 2008", гр. Велико Търново - 10г.
- НЧ "Светлина – 1928", с. Малки Чифлик - 90г.
- НЧ "В. Левски – 1928" – с. Присово - 90г.
- НЧ "Сполука – 1923", с. Пушево – 95г.
- НЧ "Извор – 1873", с. Самоводене – 145г.
- НЧ "Развитие – 1883", с. Церова Кория – 135г.

2. Читалищата са организатори на тържествените чествания на официални празници / 3 март, 24 май, 6 септември, 22 септември, 1 ноември и др./, исторически събития, юбилеи, бележити дати, свързани с живота и дейността на личности, допринесли за развитието на региона и страната/.

3. Към читалищата в Община Велико Търново функционират един професионален ансамбъл и 70 читалищни любителско-творчески формации, участващи във форуми от общински, национален или международен характер, съобразно жанровата им определеност.

4. В читалищата на общината функционират 36 клуба по интереси / културно-просветни, спортно-туристически, по екология и др./ . Клубната дейност се осъществява на територията на читалищата и извън тях, като клубовете участват в общински, регионални и национални форуми, демонстрирайки своя продукт на сбирки, изложби, четения, надигравания, спортни състезания, туристически походи по екопътеки и др.

5. Народните читалища популяризират творческите си достижения чрез местните и национални медии, както и чрез социалните мрежи, като по този начин приобщават обществото към развиваните от тях дейности в областта на културата и социалния живот.

II. Запазване обичаите и традициите и утвърждаване на националното самосъзнание

1. В читалищата функционират един професионален ансамбъл и над 40 формации за фолклор, чиято дейност е да събират, съхраняват и представят националното фолклорно богатство в различните му жанрови форми. Форум за тяхната изява са Общинските празници на любителското творчество:

- На Общинския празник за изворен фолклор „Че се пролет пукнала” на 31 март в НЧ "Наука – 1870", с. Ново село ще се представят читалищни групи с традиции в съхраняване и популяризиране на автентичния фолклор от с. Самоводене, с. Хотница, с. Ресен, с. Ново село, с. Леденик, с. Беляковец, с. Пушево, с. Вонеща вода, гр. Дебелец, с. Церова кория, с. Велчево, с. Пчелище, с. Миндя.

- Обработеният фолклор се представя на Общинския празник на народното песенно изкуство „Сладкопойна чучулига” на 28 април в НЧ "Нива – 1898", с. Балван от народните хорове към читалищата в Самоводене, Присово, Шемшево, Беяковец, Ново село, Дебелец, Дичин, Леденик, Русаля, Пчелище, Церова кория, Килифареве, Балван, Миндя, Момин сбор, „Седми юли“ гр. Велико Търново и др.

- На празника на старата градска песен „Засмяна пролет - 2018” на 29 март в читалище „Съгласие” - гр. Дебелец ще се представят групи за градски песни от читалищата в селата Арбанаси, Момин сбор, Ветринци, Беяковец, Ново село, Велико Търново, Дичин, Русаля, Дебелец, Шереметя, Шемшево, Самоводене, Церова кория, Пчелище, Беяковец, Миндя и др.

- Фолклорни състави и клубове от читалищата в селата Самоводене, Церова кория, Пчелище, Ресен, Шемшево, както и НЧ „Искра” и НЧ „Надежда“ от гр. Велико Търново ще вземат участие в ежегодния Общински празник на фолклорното танцово изкуство, който ще се проведе на 19 април в Общински Детски Комплекс гр. Велико Търново.

- Читалищните танцови клубове участват в Националния фолклорен фестивал за любителски клубове „Болярско надиграване 2018” и „Нашите малки, големи танцьори 2018”, което тази година ще се проведе на 21 и 22 април отново в ДКС „Васил Левски“.

- Фолклорните колективи ще вземат участие в националния фолклорен фестивал „Насред мегдана в Арбанаси“ на 9 и 10 юни, фестивали и събори на народното творчество, конкурси и други значими общински, национални и международни форуми. Трябва да се отбележи и засиления интерес на съставите в участието им в традиционната проява „Голямото търновско хоро“ на 22 септември, организирано от община Велико Търново.

2. Читалищата продължават да развиват и традиционните жанрове като театрално и хорово изкуство, както и откриване и пресъздаване на обичаи типични за населеното място и региона. Читалищни състави участват в организираните съвместно с община Велико Търново празници, конкурси и фестивали.

3. Партньорство с общината и институциите, инициране на значими прояви и форуми с национално и международно значение:

- Читалище „Извор” - с. Самоводене е инициатор и съорганизатор с Община Велико Търново на Националния фестивал на детското театрално творчество „Малкият принц”, чието издание е в периода 27 април - 30 април 2018г. в МДТ „К. Кисимов” гр. Велико Търново;

- Читалище „Ил. Драгостинов” с. Арбанаси е организатор в партньорство с Община Велико Търново и кметство с. Арбанаси на поредното издание на Националния фолклорен фестивал „Насред мегдана в Арбанаси”, който ще се проведе на 9 и 10 юни 2018г.;

- В партньорство между Община Велико Търново, ВТУ „Св.св.Кирил и Методий”, ПГ по туризъм „д-р Васил Берон” и НЧ "Надежда" на 07 юли ще се проведе кулинарния празник „Вкусът на времето”

- НЧ „Напредък“ – гр. Килифареве е организатор на четвъртото издание на националния конкурс за хумористичен фолклор „Усукано по килифарски“ на 25 август, възникнал като продължение на спечелен проект по програма „Изкуство и култура“ на Община Велико Търново в партньорство с кметството;

Народните читалища, съвместно с кметствата и местния бизнес в общината станаха инициатори на регионални празници, акцентиращи върху традиционния и съвременен бит и поминък на селищата, които продължават и през 2018г.

На 30 юни е фолклорният празник „Шарено пиле петровско“, организиран от НЧ „Развитие“ с. Церова кория; на 7 юли е Празникът на хляба, организиран от НЧ „Просвета“ с. Ресен; в края на месец август е Празникът на баницата, организиран от

НЧ „Нива“ с. Балван; Четиринадесето издание на песенният празник „Ветринци пее“, организиран от НЧ „Напредък“ - с. Ветринци ще се проведе в края на месец септември.

Относно запазване обичаите и традициите и утвърждаване на националното самосъзнание са проявите, организирани от читалищата и свързани с традиционния битов и православен календар - отпразнуване на Васильовден, Йорданов и Ивановден, Бабин ден, Трифон Зарезан, Заговезни, Благовещение, Лазаровден, Цветница, Великден, Гергьовден, Петровден, Спасовден, Еньовден, Никулден, Игнажден, Димитровден, Коледа.

Задача на читалищата е опазването на фолклора и традиционното народно богатство, създаване условия за тяхното развитие и популяризиране, като елемент от програмите на културния туризъм.

По традиция селищните празници /сборове/ са на датата на храмовите празници и в организацията им основна е ролята на местните читалища съвместно с кметствата и кметските наместничества.

Читалищата създават етнографски сбирки и музейни колекции с характерни за бита и историята на общността артефакти. Такива има в Хотница, Велчево, Дичин, Русаля, Дебелец, Пчелище, Ново село, Килифарево и др.

III. Информационно и библиотечно обслужване

Законът задължава читалищата да извършват безплатно информационно обслужване на гражданите, изграждане на компютърни зали и центрове.

Интернет центрове функционират в селата Ресен, Дичин, Шереметя, Дебелец, Килифарево, Пчелище, Балван, Арбанаси, както и в някои от читалищата в град Велико Търново.

Във връзка с тази дейност е и реализацията на проекта „Глобални библиотеки“, по който работят читалищата в Дебелец и Килифарево, Балван, Ресен, Дичин, Арбанаси.

Читалищните библиотеки са длъжни да дават възможност на жителите по места да имат безплатен достъп до библиотечния фонд, както и задължително да осигурят абонамент поне един местен и национален ежедневник. Задължение на настоятелствата е ежегодното обогатяване и обновяване на библиотечния фонд чрез покупка от собствени средства и дарения, съобразно Закона за обществените библиотеки.

Читалищните библиотеки са регистрирани в Регистъра на обществените библиотеки към МК.

IV. Младежки дейности

В областта на набиране на нови, по-млади самодейци и членове на читалищата, дейността на читалищата има какво да правят и отчасти са длъжници на подрастващото поколение. По принцип читалищата имат задача да създават условия за приемственост на традицията и обновяването ѝ с адекватни за съвременното прояви, задоволяващи исканията на младите хора - клубове по интереси, кръжоци, школи по музика и танци и др. Тяхна задача е да привлекат в управлението и творческите формации млади хора, съпричастни на читалищното дело, които чрез социалните мрежи да общуват и популяризират читалищното дело.

Работата с млади хора планират читалищата в селата Буковец, Самоводене, Ресен, Церова кория, Дебелец, Шемшево, Балван, Арбанаси, както и читалищата в град Велико Търново „Искра“, „Надежда“, „Пламък 2016“.

V. Организационни дейности

1. Институционално укрепване на основание настъпилите промените в Закона за народните читалища и влезлия в сила Закон за обществените библиотеки и Наредбата към него.

С цел поддържане нивото на компетентност и повишаване административния капацитет на читалищните работници и ръководства е задължително и участието им в организираните от Община Велико Търново, Регионална библиотека, МК и други институции обучителни семинари, кръгли маси, дискусии, работни срещи по проблемите на читалищата с цел повишаване компетенциите на кадровия персонал за развитие на читалищното дело, споделяне на положителни практики при реализиране на типовете дейности, черпене от опита на водещи културни институции в национален и международен план. В тази посока е планирана съвместна дейност с РЕКИЦ.

2. Популяризиране на новосъздадените състави и тяхната дейност и рекламиране на читалищните инициативи чрез включване в календара на културните събития на община Велико Търново, отразяване в медиите и социалните мрежи в интернет. Търсене на медийни партньорства за популяризиране на значими форуми от национален и регионален характер.

3. Утвърждаване на читалището като социално значимо място за развиване на различни таланти и възможности, заложили у самодейците в населеното място, както и за общуване и контакти, реализиране на успешни социални практики и дарителски акции, повишаване на ролята на читалищата за социална и културна интеграция на различни социални и етнически общности, инициране на доброволческа дейност, работа с различни възрастови групи, работа с хора с увреждания и осигуряване на достъп на тези хора до дейността на читалището.

4. Кандидатстване по програми и проекти за осигуряване на финансов ресурс за реализиране на читалищните дейности. Кандидатстване по програми и проекти за осигуряване на финансов ресурс за реализиране на читалищните дейности.

5. Участие в местното самоуправление и процесите на развитие на гражданското общество чрез разработване на проекти по програма „Местни инициативи“ на Община Велико Търново, участие в разработването на местни стратегии и превръщане на читалищата във фактор на обществен диалог и обществен форум.

6. Осъществяване на партньорства и връзки с институции, учебни заведения, културни институти и организации от неправителствения сектор за реализиране на съвместни инициативи.

7. Читалищните настоятелства са длъжни да поддържат и съхраняват в изряден вид изискваната от ЗНЧ документация /протоколни, заповедни, инвентарни книги, договори, актове за собственост, счетоводно-платежна документация и др./.

VI. Поддръжка на материалната база

С решение на Великотърновския общински съвет е отстъпено правото на безвъзмездно ползване върху сгради общинска собственост на 27 читалища в изброените селища: Беляковец, Велчево, Ветринци, Вонеща вода, Дичин, Килифарево, Кладни дял, Леденик, Миндя, Момин сбор, Никюп, Ново село, Пушево, Присово, Пчелище, Плаково, Ресен, Русаля, Самоводене, Хотница, Церова кория, Шемшево, Шереметя, Малчовци, Големаните, Малки чифлик, Буковец.

Собствен сграден фонд притежават читалищата „Искра“, „Надежда“, „П. Р. Славейков“, „Н. Михайловски“ във Велико Търново, в гр. Дебелец, и в селата Войнежа, Балван, Килифарево, Къпиново, Самоводене.

Без предоставен общински сграден фонд са читалищата „Съзнание“, „Седми юли“ и „Пламяк 2016“, както НЧ „Селски труд 1906“ с. Ялово, което е в процедура за прехвърлянето на собственост.

Народните читалища се задължават да осигурят обществено достъпен сграден фонд и помещения за нормално функциониране на читалищната дейност, което включва достатъчно осветление, нормално отопление, хигиенно-санитарни помещения и осигурен физически достъп за хора с увреждания. Настоятелствата се задължават да проявяват управленческа инициатива при стопанисване на читалищната собственост и набиране на собствени приходи за обновяване и поддържане на материално-техническата база във форма, позволяваща реализирането на набелязаните цели и типове дейности, както и благоприятна работна среда за читалищните дейци. Задължават се да извършват ремонтни дейности и обновяване на материално-техническата база с адекватни техника и технологии /компютри, мултимедии, озвучителна техника и др./.

Повечето читалищни сгради са общинска собственост и в годишната им програма е необходимо да се залага потребността от ремонт, съобразно разполагаемия финансов ресурс. Планирана е поддръжка на сградния фонд през 2018 година, съгласно информационните карти, подадени от всяко читалище:

1. НЧ „Светлина-1892“ с. Велчево – неотложно направа на дренаж около сградата, частичен ремонт покривна конструкция

2. НЧ „Просвета-1922“ село Момин сбор - покривът се нуждае от ремонт - има теч. Салонът се пълни с вода – необходим е дренаж на сградата.

3. НЧ „Просвета-Плаково 1873“ – добро състояние, не е планирана

4. НЧ „Напредък 1903“ с. Ветринци – добро състояние, не е планирана

5. НЧ „Васил Левски–1928“ с. Присово – добро състояние, не е планирана

6. НЧ „Съгласие-1873“ с. Русаля – ремонт на покрив.

7. НЧ „Св.Св. Кирил и Методий 1928г. с. Къпиново - подлежи на частичен ремонт-поставяне на улици.

8. НЧ «Поука-1920» с. Леденик – добро състояние, не е планирана

9. НЧ "Напредък – 1911", с. Шемшево – няма информация за спешни ремонтни дейности.

10. НЧ "Развитие – 1883", с. Церова Кория – освежаване / нуждае е се от саниране/

11. НЧ „Просвета-1904“ с. Пчелище – добро състояние, не е планирана

12. НЧ "Светлина–1895", с. Хотница - няма информация за спешни ремонтни дейности.

13. НЧ "Зора – 1869", с. Дичин – добро състояние, не е планирана

14. НЧ "Наука – 1870", с. Ново село – добро състояние, не е планирана

15. НЧ "Искра – 1896", гр. Велико Търново – добро състояние, не е планирана

16. НЧ „Селски труд 1906“ с. Ялово - сцената се нуждае от ремонт и завеси и ремонт на пристройката. Покрива се нуждае от ремонт.

17. НЧ "Светлина – 1928", с. Малки Чифлик – ремонт на салона.

18. НЧ "Народна просвета – 1874", с. Ресен - остаряла материално техническа база без озвучителна уредба, недостатъчно ефективно осветление, налична мултимедия, амортизирана ВИК инсталация.

19. НЧ "Съгласие – Дебелец", гр. Дебелец – добро състояние, не е планирана

20. НЧ "Надежда – 1869", гр. Велико Търново – разрушена сцена с течове, ремонт на плоските покриви, ремонт на фасадата на библиотеката. Сградите са със статут на паметници на културата.

21. НЧ "Васил Левски – 1931", с. Кладни дял – добро състояние, не е планирана

22. НЧ "Развитие – 1918", с. Буковец – необходим е дренаж за спиране на теч към

първия етаж. Направа на носеща подпорна колона с цел укрепване на сградата.

23. НЧ "Иларион Драгостинов – 1897", с. Арбанаси - добро състояние, не е планирана

24. НЧ "Сполука – 1923", с. Пушево – добро състояние, не е планирана

25. НЧ "Нов живот – 1946", с. Малчовци – добро състояние, не е планирана

26. НЧ "Христо Ботев – 1928", с. Големаните – добро състояние, не е планирана

27. НЧ "Нива – 1898", с. Балван – изграждане на нов санитарен възел в съществуващо помещение.

28. НЧ "Просвета – 1907", с. Беляковец – ремонт на покривна конструкция.

29. НЧ "Пробуда – 1925", с. Шереметя – добро състояние, не е планирана

30. НЧ "Развитие – 1893", с. Миндя – добро състояние, не е планирана

31. НЧ "Напредък – 1884", гр. Килифарево – добро състояние, не е планирана

32. НЧ "Просвета – 1926", с. Вонеща вода – добро състояние, не е планирана

33. НЧ "Пробуда – 1925", с. Войнежа – добро състояние, не е планирана

34. НЧ "Никола Михайловски – 1921", гр. Велико Търново – Вътрешно боядисване, ремонт на ел.инсталация – осигурени собствени средства.

35. НЧ "П. Р. Славейков – 1920", гр. Велико Търново - няма информация за спешни ремонтни дейности.

36. НЧ "Извор – 1873", с. Самоводене – боядисване на стени и тавани в салона на читалищната сграда. Основен ремонт на библиотеката.

Ремонтите на читалищните сгради съобразно чл. 23 ал 2. от ЗНЧ би следвало да се дофинансират от общинския бюджет.

VII. Финансиране

Читалищата финансират дейностите си по програмата в рамките на отпуснатата държавна субсидия, от собствени приходи и от общинския бюджет по решение на Общинския съвет.

Субсидиите на читалищата се разпределят при строго спазване на чл. 23 от Закона за народните читалища и изработения от Министерството на културата и съгласуван с Министерството на финансите „Механизъм за разпределяне на общинската субсидия за читалищата” и Указанията на МК. През 2018 г. МК отпуска на читалищата в община Велико Търново отново 97 субсидирани бройки

Съобразно чл. 26а от ЗНЧ ал. 3 Програмата ще се изпълнява от читалищата въз основа на финансово обезпечени договори, сключени с кмета на общината.

Съобразно измененията в ЗНЧ от 2009г. читалищата имат право да извършват стопанска дейност, подпомагаща основната им дейност /наеми от движимо и недвижимо собствено и предоставено им за ползване имущество, предоставяне на услуги и др./, като приходите от нея се насочват към издръжката им.

Програмата е обвързана с финансово-счетоводната отчетност, съобразена със законовите норми и изискваща да се водят грижливо и редовно приходно разходните документи. В посочен от община Велико Търново срок, но не по-късно от 31 март, читалищните настоятелства трябва да изготвят финансов отчет за предходната година и отчет за дейността, които да приемат на отчетно събрание, без които нямат право на финансиране съобразно ЗНЧ.

Програмата има отворен характер и може да се актуализира, съобразно процеса на реализацията си с нови прояви и дейности в областта на читалищното дело.

ВЕНЦИСЛАВ СПИРДОНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ
ОБЩИНСКИ СЪВЕТ